T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2025/495
KARAR NO : 2025/709
KARAR TR : 24/11/2025

ÖZET: Davacının babasının Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı Matbuat Umum Müdürlüğünde 01/07/1940-05/11/1943 tarihleri arasında Emekli Sandığı Kanunu'na tabi olarak çalıştığı ileri sürülerek, 01/07/1940 - 05/11/1943 tarihlerindeki hizmetlerinin tescili istemiyle davalı kuruma yapılan başvurunun zımnen reddine dair işlemin iptali istemiyle açılan ve davacının murisinin çalışmalarının 5434 sayılı Kanun kapsamın değerlendirilip değerlendirilemeyeceğinin belirlenmesi gereken davanın, İDARİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : F. Ö.
Vekili : Av. T. Ç.
Davalı : Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
Vekili : Av. H. Ş.
İhbar Olunan : Kültür ve Turizm Bakanlığı
Vekili : M. Ç.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili; müvekkilinin babası S. Ö.'ın (6473258 sigorta sicil nolu) 24/12/1986 tarihinde vefat ettiğini, murisin 01/07/1940 tarihinden 05/11/1943 tarihine kadar Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı Matbuat Umum Müdürlüğünde odacı sıfatıyla çalıştığını, bu tarihlerde çalıştığını gösterir hizmet belgesinin de ekte sunulduğunu, müvekkilinin müteveffa babasının emeklilik işlemleri ve kendine yetim aylığı bağlanması hususu ile ilgili olarak Sosyal Güvenlik Kurumuna müracaat ettiğini ancak murisinin 4/c hizmetinin bulunmadığından bahisle talebinin reddedildiğini, 29/11/2019 tarihinde müvekkili adına davalı kuruma yazılı olarak başvurarak müvekkilinin babasının 01/07/1940-05/11/1943 tarihlerindeki hizmetlerinin tescili ve buna göre işlem yapılarak müvekkiline emeklilik aylığı bağlanması için talepte bulunduğunu ancak davalı kurum tarafından cevap verilmediğini, talebin zımnen reddedildiğini ileri sürerek, işlemin iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. **Ankara 14. İdare Mahkemesi 12/02/2020 tarih ve E.2020/317, K.2020/356 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın çözümünde idari yargı yerinin görevli olmadığı gerekçesiyle, 2577 sayılı

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden mj9SGml - SvcDRdr - p+i+Kuo - d3oe9w= ile erişebilirsin

Kanun'un 15. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi uyarınca davanın görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Görevsizlik kararının ilgili kısmı şöyledir:

> *"Dava dosyasının incelenmesinden; Çorum Aile Mahkemesi'nin ilamı ile eşinden boşanan davacı tarafından, 24.12.1986 yılında vefat eden babası S. Ö.'ın 01.07.1940-05.11.1943 tarihleri arasındaki Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı Matbuat Umum* **Müdürlüğünde** *sigortalı olarak çalıştığı hizmetlerinin tescili ile bu sürelerin emeklilikte esas alınarak babasından dolayı tarafına yetim aylığı bağlanması istemiyle 29.11.2019 tarihinde yaptığı başvurunun zımnen reddi üzerine bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.*
>
> *Uyuşmazlıkta; davacının babası S. Ö.'ın 01.07.1940-05.11.1943 tarihleri arasındaki Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı Matbuat Umum Müdürlüğündeki hizmetlerini gösterir hizmet belgesinin incelenmesinden, davacının babasının, 5434 sayılı Kanunun 4/1-c maddesi kapsamında hizmetinin dolayısıyla Sandık iştirakçiliğinin bulunmadığı bahse konu döneme ilişkin çalışmalarının 506 sayılı Kanun kapsamında olduğu ve uyuşmazlığın çözümünde 5510 sayılı Kanun'un öngördüğü kural ve esasların uygulanacağı, bundan doğacak ihtilafların da adli yargı yerinde çözümleneceği açık olduğundan, davacı tarafından, 24.12.1986 yılında vefat eden babası S. Ö.'ın 01.07.1940-05.11.1943 tarihleri arasındaki Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı Matbuat Umum Müdürlüğündeki hizmetlerinin tescili ve buna göre tarafına emekli aylığı bağlanması istemiyle 29.11.2019 tarihinde yaptığı başvurunun zımnen reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan davada 5510 sayılı Kanunun 101. maddesi uyarınca iş mahkemeleri görevli bulunmaktadır ..."*

3. Davacı vekili; müvekkilinin babasının Matbuat Umum Müdürlüğünde çalıştığının ve sigorta başlangıç tarihinin 01/07/1940 olduğunun tespiti istemiyle bu kez adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

4. Çorum 2. İş Mahkemesi 11/05/2022 tarih ve E.2020/184, K.2022/204 sayılı kararı ile, işin esasını inceleyerek *"davacının tespitini talep ettiği 01/07/1940-05/11/1943 tarihlerine ilişkin hakdüşürücü süreyi kesecek bir belgenin kuruma verilmediği ve davanın hakdüşürücü sürenin dolmasından sonra açıldığı anlaşıldığından"* şeklindeki gerekçe ile davanın reddine karar vermiş, bu karara karşı istinaf kanun yoluna başvurulmuştur.

5. Samsun Bölge Adliye Mahkemesi 7. Hukuk Dairesi 21/10/2024 tarih ve E.2022/2708, K.2024/2072 sayılı kararı ile, *"Somut davamızda, dosyamız arasında bulunan hizmet belgesinin incelenmesinde, belgenin başlık kısımında Emekli Sandığı tasdik numarasının yer aldığı ve arka kısmında bu belgenin 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine göre verildiği ibaresinin yer aldığı görülmekle davanın idari yargıda görülmesi gerektiği"* gerekçesiyle davacı vekilinin istinaf başvurusunun kabulü ile İlk Derece Mahkemesi kararının kaldırılmasına, dosyanın mahkemesine iadesine karar vermiştir.

6. **Çorum 2. İş Mahkemesi 12/03/2025 tarih ve E.2024/363, K.2025/93 sayılı kararı** ile, işlemin iptali istemiyle açılan davada idare mahkemelerinin görevli olduğu, mahkemelerinin bu davada görevli olmadığı gerekçesiyle, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (6100 sayılı Kanun) 114 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi gereğince yargı yolu caiz olmamasından dava şartı yokluğundan davanın usulden reddine karar vermiş, bu karar istinaf edilmeden kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"Tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde; davanın, davacının müteveffa babası S. Ö. 'ın 01/07/1940- 05/11/1943 yılları arasında Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı Matbuat Umum Müdürlüğünde odacı sıfatıyla çalıştığının ve sigorta başlangıcının 01/07/1940 tarihi olduğunun tespitine ilişkin olduğu, dosyamız arasında bulunan müteveffanın hizmet belgesinin*

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden mj9SGml - SvcDRdr - p+i+Kuo - d3oe9w= ile erişebilirsin

incelenmesinde, belgenin başlık kısımında Emekli Sandığı tasdik numarasının yer aldığı ve arka kısmında bu belgenin 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine göre verildiği ibaresinin yer aldığı görülmekle davanın idari yargıda görülmesi gerektiği anlaşılmış ve yukarıda yazılı mevzuat hükmü dikkate alınarak Mahkememizin görevsizliğine, 6100 sayılı HMK'nın 114/1-b ve 115/2 maddeleri gereğince davanın usulden reddine ..."

7. Davacı vekilinin, 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesine göre doğduğunu öne sürdüğü olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle başvurması üzerine, Çorum 2. İş Mahkemesince dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

8. Anayasa'nın *"Yargı yolu"* başlıklı 125. maddesinin birinci fıkrasının ilk cümlesi ile aynı maddenin son fıkrası şöyledir:

"İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır.
(...)
İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür."

9. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun *"İstihdam şekilleri"* başlıklı 4. maddesi şöyledir:

" (Değişik: 30/5/1974 - KHK-12; Değiştirilerek kabul: 15/5/1975 - 1897/1 md.)
Kamu hizmetleri; memurlar, sözleşmeli personel, geçici personel ve işçiler eliyle gördürülür.
A) Memur:
Mevcut kuruluş biçimine bakılmaksızın, Devlet ve diğer kamu tüzel kişiliklerince genel idare esaslarına göre yürütülen asli ve sürekli kamu hizmetlerini ifa ile görevlendirilenler, bu Kanunun uygulanmasında memur sayılır.
Yukarıdaki tanımlananlar dışındaki kurumlarda genel politika tespiti, araştırma, planlama, programlama, yönetim ve denetim gibi işlerde görevli ve yetkili olanlar da memur sayılır.
B) Sözleşmeli personel:
Kalkınma planı, yıllık program ve iş programlarında yer alan önemli projelerin hazırlanması, gerçekleştirilmesi, işletilmesi ve işlerliği için şart olan, zaruri ve istisnai hallere münhasır olmak üzere özel bir meslek bilgisine ve ihtisasına ihtiyaç gösteren geçici işlerde, Cumhurbaşkanınca belirlenen esas ve usuller çerçevesinde, ihdas edilen pozisyonlarda, mali yılla sınırlı olarak sözleşme ile çalıştırılmasına karar verilen ve işçi sayılmayan kamu hizmeti görevlileridir.
(Mülga ikinci paragraf: 4/4/2007 - 5620/4 md.)
Ancak, yabancı uyrukluların; (…)10 Millî Eğitim Bakanlığında norm kadro sonucu ortaya çıkan öğretmen ihtiyacının kadrolu öğretmen istihdamıyla kapatılamaması hallerinde öğretmenlerin; hizmetine kısmi zamanlı olarak ihtiyaç duyulacakların; Adli Tıp Müessesesi uzmanlarının; Devlet Konservatuvarları sanatçı öğretim üyelerinin; İstanbul Belediyesi Konservatuvarı sanatçılarının; (…)10 dış kuruluşlarda ve yurtdışı teşkilatlarında belirli bazı hizmetlerde çalıştırılacak personelin de zorunlu hallerde sözleşme ile istihdamları caizdir.
(Ek paragraf: 19/1/2023 - 7433/2 md.) Bu fıkranın diğer paragraflarındaki hükümler ile özel kanunlarındaki hükümler saklı kalmak kaydıyla, bu Kanuna tâbi kamu idarelerinde Cumhurbaşkanınca belirlenecek pozisyon unvanlarında çalıştırılmak üzere işin geçici olması şartı aranmaksızın sözleşmeli personel istihdam edilebilir. Bu kapsamda istihdam edilen sözleşmeli personelden aynı kurumda üç yıllık çalışma süresini tamamlayanlar bu sürenin bitiminden itibaren otuz gün içinde talepte bulunmaları hâlinde bulundukları yerde aynı unvanlı memur kadrolarına atanır. Bulundukları pozisyon unvanı ile aynı unvanlı memur kadrosu bulunmayanların atanacağı kadrolar Cumhurbaşkanınca belirlenir. Bu personel can güvenliği ve sağlık sebepleri hariç olmak üzere üç yıl süreyle başka bir yere atanamaz. Memur kadrolarına atananlar, aynı yerde en az bir

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden mj9SGml - SvcDRdr - p+i+Kuo - d3oe9w= ile erişebilirsin

yıl daha görev yapar. Bu kapsamda memur kadrolarına atananların, sözleşmeli personel pozisyonlarında geçirdikleri hizmet süreleri, öğrenim durumlarına göre yükselebilecekleri dereceleri aşmamak kaydıyla kazanılmış hak aylık derece ve kademelerinin tespiti ile 64 üncü maddenin dördüncü fıkrası kapsamında değerlendirilir. Bunlar, atandıkları kadronun mali ve sosyal haklarına göreve başladığı tarihi takip eden aybaşından itibaren hak kazanır ve önceki pozisyonlarında aldıkları mali ve sosyal haklar hakkında herhangi bir mahsuplaşma yapılmaz. Bu kapsamda memur kadrolarına atananlara iş sonu tazminatı ödenmez. Bu personelin önceden iş sonu tazminatı ödenmiş süreleri hariç, iş sonu tazminatına esas olan toplam hizmet süreleri, 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu uyarınca ödenecek emekli ikramiyesine esas toplam hizmet süresinin hesabında dikkate alınır. Bu kapsamda sözleşmeli personelin atanacağı memur kadroları, başka bir işleme gerek kalmaksızın atama işleminin yapıldığı tarih itibarıyla ihdas edilerek ilgili kurumların kadro cetvellerinin ilgili bölümlerine eklenmiş sayılır. İhdas edilen kadrolar; unvanı, sınıfı, adedi, derecesi ve teşkilatı belirtilmek suretiyle atama tarihinden itibaren iki ay içinde Kamu Personel Bilgi Sisteminin bulunduğu kuruma bildirilir.

(Ek paragraf: 4/4/2007 - 5620/4 md.) Sözleşmeli personel seçiminde uygulanacak sınav ile istisnaları, bunlara ödenebilecek ücretlerin üst sınırları ile verilecek iş sonu tazminatı miktarı, kullandırılacak izinler, pozisyon unvan ve nitelikleri, (…)14 sözleşme fesih halleri, pozisyonların iptali, istihdamına dair hususlar ile sözleşme esas ve usulleri yurtdışı teşkilatlarında istihdam edilecek personel için ayrıca olmak üzere Cumhurbaşkanınca belirlenir. (Ek cümle: 19/1/2023 - 7433/2 md.) Yurtdışı teşkilatlarında bu fıkra kapsamında istihdam edilecek sözleşmeli personelin hizmet sözleşmesi süreleri, zorunlu hâllerde mali yılla sınırlı olma şartı aranmaksızın Cumhurbaşkanınca belirlenebilir. (Ek cümle: 25/6/2009 - 5917/47 md.) Bu şekilde istihdam edilenler, hizmet sözleşmesi esaslarına aykırı hareket etmesi nedeniyle kurumlarınca sözleşmelerinin feshedilmesi veya sözleşme dönemi içerisinde Cumhurbaşkanı kararı ile belirlenen istisnalar hariç sözleşmeyi tek taraflı feshetmeleri halinde fesih tarihinden, sözleşmeyi yenilememeleri hâlinde sözleşmenin bitiminden itibaren bir yıl geçmedikçe kurumların sözleşmeli personel pozisyonlarında istihdam edilemezler.

(Ek paragraf: 20/11/2017 -KHK-696/17 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7079/17 md.) Bir yıldan az süreli veya mevsimlik hizmet olduğuna Cumhurbaşkanınca karar verilen görevlerde (…)15 sözleşme ile çalıştırılanlar da bu fıkra kapsamında istihdam edilebilir.

(Ek paragraf: 20/11/2017-KHK-696/17 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7079/17 md.) Özelleştirme uygulamaları sebebiyle iş akitleri kamu veya özel sektör işverenince feshedilen ve 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun kapsamında diğer kamu kurum ve kuruluşlarına nakil hakkı bulunmayan personel de bu fıkra kapsamında yaşlılık veya malullük aylığı almaya hak kazanıncaya kadar istihdam edilebilir. Bu kapsamda istihdam edileceklerin sayısı, öğrenim durumlarına göre çalışma şartları ve bunlara ödenecek ücretler ile diğer hususlar Cumhurbaşkanınca belirlenir.15

(Ek paragraf: 19/1/2023 - 7433/2 md.) Sözleşmeli personelin görevden uzaklaştırılması ile disipline aykırı fiil ve hâllerin gerçekleşmesi durumunda bu personele verilmesi gereken disiplin cezaları, disiplin cezası vermeye yetkili merciler ve disiplin kurulları ile disipline dair diğer hususlar hakkında Devlet memurlarının tabi olduğu hükümler uygulanır. Ancak, kademe ilerlemesinin durdurulması ve üstü ceza verilmesini gerektiren fiil ve hâllerde disiplin kurulunun kararı alınarak sözleşmeli personelin görevine atamaya yetkili amirin onayı ile son verilir.

(Ek fıkra: 5/7/1991 - KHK-433/1 md.; Mülga: 27/12/1991 - KHK-475/11 md.)

C) (Mülga: 20/11/2017 - KHK-696/17 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7079/17 md.)

D) İşçiler:

(Değişik birinci cümle: 4/4/2007 - 5620/4 md.) (A), (B) ve (C) fıkralarında belirtilenler dışında kalan ve ilgili mevzuatı gereğince tahsis edilen sürekli işçi kadrolarında belirsiz süreli iş sözleşmeleriyle çalıştırılan sürekli işçiler ile mevsimlik veya kampanya işlerinde ya da orman yangınıyla mücadele hizmetlerinde ilgili mevzuatına göre geçici iş pozisyonlarında altı aydan az olmak üzere belirli süreli iş sözleşmeleriyle çalıştırılan geçici işçilerdir. Bunlar hakkında bu Kanun hükümleri uygulanmaz."

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden mj9SGml - SvcDRdr - p+i+Kuo - d3oe9w= ile erişebilirsin

10. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "*İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı*" başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"1. (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler.

3. (Mülga: 2/7/2018 - KHK-703/185 md.)"

11. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun *"Sigortalı sayılanlar"* başlıklı 4. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi şöyledir:

" (Değişik: 17/4/2008-5754/2 md.)

Bu Kanunun kısa ve uzun vadeli sigorta kolları uygulaması bakımından;

c) Kamu idarelerinde;

...

1) Bu maddenin birinci fıkrasının (a) bendine tabi olmayanlardan, kadro ve pozisyonlarda sürekli olarak çalışıp ilgili kanunlarında (a) bendi kapsamına girenler gibi sigortalı olması öngörülmemiş olanlar,

2) Bu maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerine tabi olmayanlardan, sözleşmeli olarak çalışıp ilgili kanunlarında (a) bendi kapsamına girenler gibi sigortalı olması öngörülmemiş olanlar ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 86 ncı maddesi uyarınca açıktan vekil atananlar,

sigortalı sayılırlar."

12. 5510 sayılı Kanun'un *"Uyuşmazlıkların çözüm yeri"* başlıklı 101. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür."

13. 5510 sayılı Kanun'un *"5434 sayılı Kanuna ilişkin geçiş hükümleri"* başlıklı geçici 4. maddesinin ikinci fıkrası şöyledir:

"(Değişik: 17/4/2008-5754/68 md.)

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce iştirakçiliği sona erenlerden tahsis talebinde bulunacaklar ile bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsis talebinde bulunanlardan işlemleri devam edenler hakkında, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılır."

B. Yargı Kararı

14. 5510 sayılı Kanun'un 101. maddesinin iptali istemiyle açılan davada verilen Anayasa Mahkemesinin 22/12/2011 tarihli ve E.2010/65, K.2011/169 sayılı kararında, özetle; 5510 sayılı Kanun'a 5754 sayılı Kanun ile eklenen Geçici 4. maddenin yürürlüğe girmesinden önce 5434 sayılı

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden mj9SGml - SvcDRdr - p+i+Kuo - d3oe9w= ile erişebilirsin

Kanun kapsamında bulunan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile ilgili sosyal güvenlik mevzuatının uygulanmasından doğan idari işlem ve eylem niteliğindeki uyuşmazlıklarda idari yargının görevinin devam edeceği belirtilmiş, 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğünden sonra Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözümünde iş mahkemelerinin görevlendirilmesinde Anayasaya aykırılık görülmemiştir.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

15. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Recep KILIÇ'ın katılımlarıyla yapılan 24/11/2025 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, dava idari yargı yerinde *"davacının murisinin hizmetlerinin tescili için yapılan başvurunun zımnen reddine dair davalı kurum işleminin iptali"* istemiyle, adli yargı yerinde ise; *"davacının murisinin Matbuat Umum Müdürlüğünde çalıştığının ve sigorta başlangıç tarihinin 01/07/1940 olduğunun tespiti"* istemiyle açılmış olup, davacının *"hizmet tescili"* istemi yönünden 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari ve adli yargı dosyalarının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacı vekilinin istemi üzerine, son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

16. Raportör-Hâkim Gülay DOĞAN'ın, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

17. Dava idari yargı yerinde; davacının babasının Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı Matbuat Umum Müdürlüğünde 01/07/1940-05/11/1943 tarihleri arasında Emekli Sandığı Kanunu'na tabi olarak odacı sıfatıyla çalıştığı ileri sürülerek, 01/07/1940-05/11/1943 tarihlerindeki hizmetlerinin tescili ve buna göre işlem yapılarak davacıya emeklilik aylığı bağlanması için yapılan başvurunun davalı kurumca zımnen reddi üzerine işlemin iptali istemiyle; adli yargı yerinde ise, davacının babasının Matbuat Umum Müdürlüğünde çalıştığının ve sigorta başlangıç tarihinin 01/07/1940 olduğunun tespiti istemiyle açılmıştır.

18. Dosyadaki kayıtlı bilgi ve belgelerden; davacının babası S. Ö.'ın 24/12/1986 tarihinde vefat ettiği, 01/06/1969-30/09/1969 tarihleri arasında 6473258 sigorta sicil numarası ile 90 gün süre ile 506 sayılı Kanun kapsamında geçen çalışmalarının bulunduğu, davacının 28/12/2018 tarihli dilekçesi ile vefat eden babasından dolayı ölüm aylığı bağlanması talebinde bulunduğu, davalı kurumun 23/09/2019 tarih ve E.13881664 sayılı yazı cevabı ile davacının babasına ait 5434 sayılı Kanun 4/c maddesi kapsamında hizmetinin bulunmadığı ve 900 gün prim şartını yerine getirmediği gerekçesiyle talebinin reddedildiği, 29/11/2019 tarihinde bu kez davacı vekilinin müvekkili adına davalı kuruma yazılı olarak başvurarak müvekkilinin babasının 01/07/1940-05/11/1943 tarihlerindeki hizmetlerinin tescili ve buna göre işlem yapılarak müvekkiline emeklilik aylığı bağlanması için talepte bulunduğu, bu talebe davalı kurumun cevap vermediği, talebin zımnen reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle idari yargı yerinde; adli yargı yerinde ise, davacının babasının Matbuat Umum Müdürlüğünde çalıştığının ve sigorta başlangıç

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden mj9SGml - SvcDRdr - p+i+Kuo - d3oe9w= ile erişebilirsin

tarihinin 01/07/1940 olduğunun tespiti istemiyle dava açıldığı, dosyaya sunulan Kültür ve Turizm Bakanlığı Personel Dairesi Başkanlığının 26/04/1982 tarih ve ...8070 sayılı yazısı ekindeki *"Hizmet Belgesi"* başlıklı belge içeriğine göre; S. Ö.'ın 01/07/1940- 05/11/1943 tarihleri arasında Matbuat Umum Müdürlüğü nezdinde kapıcı olarak çalıştığı, sicil numarası ve kadrosuna ilişkin bilgilerin bu belgede yer almadığı ancak belgenin Emekli Sandığı hükümlerine göre verildiği ibaresinin yer aldığı anlaşılmaktadır.

19. 31/03/1926 tarih ve 336 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 788 sayılı Memurin Kanun'u ile memur olmanın şartları ve memuriyete ilişkin diğer hususlar ile Memurin muavenet sandığı kurulacağı düzenlenmiştir. Bu kanun, kamu hizmetinde çalışan personelden kadrolu ve asaleten atanmış kamu görevlilerini kapsamış, kadro dışı geçici veya sözleşmeli personele ilişkin bir düzenleme getirmemiştir. Nitekim 1939 yılında yürürlüğe giren 3656 sayılı Devlet Memurları Aylıklarının Tevhid ve Teadülüne Dair Kanun ve 1950 yılında yürürlüğe giren 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu'yla da böyle bir düzenleme getirilmemiştir. 5434 sayılı Kanun ile emeklilik sandıkları kapatılarak çalışanlardan ve işverenlerden prim alınması ilkesine dayalı, bütüncül bir sosyal güvenlik yapısı oluşturulmuştur. Bu yapının tek elden yürütülmesi için de T.C. Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü kurulmuştur. 23/07/1965 tarih ve 12056 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 657 sayılı Devlet Memurları Kanun'u ile memur, sözleşmeli personel ve işçi ayrımı açık biçimde ortaya konulmuştur

20. Cumhuriyetin ilk yıllarında, sosyal sigortalara benzeyen birtakım emeklilik ve yardımlaşma sandıklarının kuruluşunu öngören kanunlar çıkarılmış, 1936 yılında 3008 sayılı İş Kanun'u ile ilk kez sosyal sigortaların kuruluşu öngörülmüşse de İkinci Dünya Savaşının araya girmesi nedeniyle 1945 yılına kadar oluşturulamamıştır. Sosyal sigorta kolları ile ilgili ilk kanun 1945 yılında çıkartılan 4772 sayılı İş Kazaları, Meslek Hastalıkları ve Analık Sigortaları Kanunu'dur. Aynı yılda 4792 sayılı İşçi Sigortaları Kurumu Kanun'u da çıkarılmıştır. Bu Kanun'un 01/01/1946 tarihinde yürürlüğe girmesiyle İşçi Sigortaları Kurumu kurularak 1945 yılına kadar kurulan çok sayıdaki sandığın da birleştirilmesi sağlanmıştır. İşçi Sigortaları Kurumu kurulduğu yıl, ilk önce 4772 sayılı İş Kazaları, Meslek Hastalıkları ve Analık Sigortaları Kanun'u kapsama alınmıştır.

21. Sosyal güvenlikle ilgili özel hükümler içeren 1961 Anayasası çerçevesinde sosyal güvenlikle ilgili uygulamalar 1964 yılında çıkartılan 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nda birleştirilmiştir. 01/03/1965 tarihinde yürürlüğe giren bu Kanunla, İşçi Sigortaları Kurumu, Sosyal Sigortalar Kurumu adını almıştır. İşçi statüsünde çalışanların sosyal güvenlikleri alanında yeni haklar getirilmiştir. 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumuna ilişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun'la, 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu'nun bazı maddeleri yürürlükten kaldırılmış, kamu tüzel kişiliğine sahip Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı, hiç bir işleme gerek kalmaksızın, bu Kanun'un yürürlük tarihi itibarıyla, görevleri ile birlikte, 1. maddeye dayanılarak kurulan kamu tüzel kişiliğine sahip Sosyal Güvenlik Kurumuna devredilmiştir. 31/05/2006 tarih ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanun'u ile 506, 1479, 2925, 2926 ve 5434 sayılı Kanunlar kapsamındaki hizmet akdine göre ücretle çalışanlar (Sosyal Sigortalılar), kendi hesabına çalışanlar (Bağ-Kur'lular), tarımda kendi adına ve hesabına çalışanlar (Tarım Bağ-Kur'luları), tarım işlerinde ücretle çalışanlar, (Tarım sigortalıları), devlet memurları ve diğer kamu görevlilerini (Emekli Sandığı İştirakçileri), geçici maddelerle korunan haklar dışında, sosyal güvenlik ve sağlık hizmetleri yönünden yeni bir sisteme tabi tutmuş, beş farklı emeklilik rejimini aktüeryal olarak hak ve hükümlülükler yönünden tek bir sosyal güvenlik sistemi altında toplamıştır.

22. Somut olayda; davacının yetim aylığı bağlanmasına ilişkin talebi bulunmakta ise de, babasının Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı Matbuat Umum Müdürlüğünde kapıcı/odacı olarak çalıştığı 1940 ve 1943 yıllarındaki hizmetlerinin tescilinin mümkün olup olmadığı hususunun

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden mj9SGml - SvcDRdr - p+i+Kuo - d3oe9w= ile erişebilirsin

öncelikle açıklığa kavuşturulması gerektiği, idari ve adli yargı yerlerinde *"hizmet tescilinin"* dava konusu edildiği, yetim aylığı bağlanması şartlarının oluşup oluşmadığının belirlenmesinin, hizmet tesciline ilişkin talebin sonuçlanmasıyla çözümlenebileceği, davacının yetim aylığının bağlanmasına ilişkin talebinin, hangi kanun hükümlerine göre işlem yapılacağı dikkate alınarak ayrı bir davaya konu edilebileceği değerlendirilmiştir. Davacının hizmet tesciline ilişkin talebi yönünden yapılan incelemede; dosyadaki bilgi ve belgelerden anlaşıldığı kadarıyla davacının murisi S. Ö.'ın Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı Matbuat Umum Müdürlüğünde kapıcı olarak belli bir kadroya dayanmadan çalıştığı, ancak o dönemde başka bir kamu personeli statüsü ve kamuda işçi çalıştırılmasına ilişkin bir düzenleme de bulunmadığı, davalı kurumun davacının aylık bağlanmasına ilişkin talebinin reddine dair 23/09/2019 tarihli yazısında; S. Ö.'ın 5434 sayılı Kanun kapsamında hizmetinin bulunmadığının belirtildiği, bu durumda davacı murisinin çalışmalarının 5434 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilip değerlendirilemeyeceğinin belirlenmesi gerektiği, Kültür ve Turizm Bakanlığı Personel Dairesi Başkanlığının 26/04/1982 tarih ve ...8070 sayılı yazısı ekindeki Emekli Sandığı hükümlerine verildiği belirtilen *"Hizmet Belgesi"* başlıklı belge de dikkate alınarak bir araştırma yapılması gerektiğinden, davacının murisinin Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı Matbuat Umum Müdürlüğündeki hizmetlerinin tescili için davalı kuruma yapılan başvurunun zımnen reddine dair işlemin iptali istemiyle açılan davada; 2577 sayılı Kanun'un 2. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendi kapsamında idari yargının görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

23. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Ankara 14. İdare Mahkemesinin 12/02/2020 tarih ve E.2020/317, K.2020/356 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına karar vermek gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Ankara 14. İdare Mahkemesinin 12/02/2020 tarih ve E.2020/317, K.2020/356 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

24/11/2025 tarihinde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
YAŞAR	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Recep
ARSLAN	BALLI	KILIÇ

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden mj9SGml - SvcDRdr - p+i+Kuo - d3oe9w= ile erişebilirsin